

Bucuresti intrarea prin Micul Paris si cheie Dada

In octombrie 2005 la Centrul Pompidou din Paris se deschidea expozitia DADA. Exhaustiva si fascinanta, dar si frustranta pentru unii dintre noi. Sali si capitole de istorie Dada sunt dedicate Japoniei, Madridului si Americii Latine, Ungaria, lui Lajos Kassak si MA sau Tyrolui.

Ma asteptam sa gasesc o "boxa" de sine statatoare: "Romania si Dada". Fondatorii Tristan Tzara, Marcel Iancu si fratele sau Jules sunt prezenti la loc de cinste. Revista in numar unic "75HP" (Bucuresti, octombrie 1924) deschide catalogul expozitiei si vorbeste despre "Contemporanul" si despre Ion Vinea, dar se spune ca in Romania fenomenul Dada nu a prins. Avem explicatii privind contextul socio-cultural specific: sunt aduse argumente de neaderarea a avangardei literare la Dada: "spiritul ludic-parodic" (romanesc), spontaneitatea mai presus de coerenta pragmatica sau scanteia-explozia schimbarii prea rapida unui climat mai degraba Modernist decat avangardist.

Fara sa fie o constanta nationala, sincronismul cultural, purtat de elite a fixat in universal contributia romaneasca la momentul Dada si au adus Bucurestiul pe scena Europei (desi in 2006 Peter Greenaway spunea: voi nici nu contati pe harta culturala a Europei).

Apropos de Greenaway ce film fabulos ar putea face:

Bucuresti este o domnisoara batrana, urata dar fascinanta.

Este copilul unei tari fantasmaticice.

S-a nascut dintr-o taranca si un ostas, nu este ca Parisul o fata de imparat frumoasa si desteapta.

La Bucuresti spermatozoidul a fost un turn de staja la drumul principal, pe la 1350 fecundand o mlastina.

Cordon ombilical Dambovita

S-a maritat de mica, a fost data de parinti la 12 ani dupa un spahiu. O ruda "indepartata" (Brancoveanu) i-a facut cadou primul palat.

Ramasa vaduva (in urma razoaielor ruso-austro-turce), rudele au dat-o dupa un print rus scapatat le Paris. A fost inzestrata de Kiselef cu bulevardul "La sosea" iar Carol I a innobilat-o. Domnisoara de onoare a fost Josephine Becker care a venit la nunta intr-o trasura trasa de un strut.

Dar provenind dintr-un loc cu o “cultura fantasmatica profunda si o realitate istorico-politica inautentica” a devenit o Matta Hari.

Clubul diplomatic din Bucuresti era la vremea respectiva (1940) cel mai sic, colcaind de spioni din toate taberele beligerante.

lesita foarte sifonata din episodul Matta Hari a stat o perioada in inchisoare.

La “Eliberare” a scapat ca prin urechile acului.

A facut o perioada “munca patriotica”.

Multi ani bolnava, uitata, s-a mai si trezit cu o boala urata de pe urma careia a ramas cu o cicatrice pe tot toracele (se spune ca si buricul ar fi fost absorbit in aceasta taietura).

Oricum, (Bucuresti) fata prea conservatoare isi rateaza momentele de iesire in lume.

Paradoxal si symptomatic, la pagina 986 din Catalogul DADA (Centru Pompidou) se spune ca miscarea s-a nascut la Zurich (printre fondatorii Marcel Iancu si Tristan Tzara) in contextul artistic, social si politic al primului razboi mondial, un Zurich al refugiatilor de tot felul dar in acelasi timp un oras conservator si nu precum “Berlin, Munich, Bucarest ori Paris – villes ou les fondateurs du dadaisme out passe les annees d’avant-guerre”.

De altfel intre razboaie Bucurestiul a fost adesea evocat ca un oras european desi era inca dominat la nivel de masa urbana de o lentoare comportamentala si spirituala orientala. Un spirit mic burghez era imediat “implementat” dar pornirile elitiste aveau nevoie de un “mic recul” de adaptare. Vezi de altfel Eminescu cel mai intarziat romantic din patrimoniul european.

Pentru a desprinde Bucurestiul din obisnuinta sa organica au trebuit sa vina gesturile hotarate ale unor “straini”. Carol I a inlocuit precaritatea materiala si estetica a constructiilor de masa cu un “stil” zidit, devenite identitati urbane bucurestene.

In contextual anului 2005 Mihnea Mircan curatorul expozitiei Errorism descifra:

“Vlad Nanca studiaza specificul national într-un moment în care versatilitatea Romaniei – capacitatea spiritului national de se împarti între mai multe secole – e mai evidenta ca oricând. Într-un moment în care Romania apare “pe fondul tensiunilor internationale”, dar si pe fondul, la fel de confuz, al propriilor aspiratii contradictorii.

Veti vedea obiecte care apartin, simultan, acestor doua contexte: cele doua contexte în care s-a purtat la noi discutia despre terorism, fumul de mici si fumul lumînarilor

(singurul indiciu de spatiu public pe care îl reusim, duminica), mistica transformata în politica si lupta politica care foloseste retorica misticii, adversari imaginari si tinte gresite. Semne ca traim în cea mai stranie dintre lumile posibile.”

In textul pe internet al expozitiei se spune ca este un proiect gazduit si sustinut de DSBA (calea calarsi intre hala traian si facultatea hiperion).

Unde?

In Bucuresti. O strada coridor ca atatea strazi din Bucuresti. De-o parte si de alta blocuri “comuniste”. Le recunosti usor in masa. Nu au identitate proprie. Au identitate de masa. Sunt uniforme si anoste.

Casa scarii de bloc:

Trepte din mozaic gri. Balustrada din platbanda si fier beton. In casa scarii au loc sedintele de bloc. Exista presedinte al asociatiei de locatari/proprietari. Sunt o armata de presedinti. Fiecare scara are un presedinte.

Liftul captusit la interior cu melamina ca cea din bucataria blocului. Cand urca liftul cateodata se aude un zgomot “de glisare”: metal pe metal. Acelasi sunet in Balta Alba, Militari sau Titan.

De ce?

-De ce te-ai ascuns in acest “univers”?

-E, o mostenire!

-Dar totusi ...

Ce facem ne mutam la “sosea”? Cu “termopane” si “granituri” in casa scarii? Am intra in lumea buna.

Asa a aparut nisa. In masa de beton mozaic sau granit lustruit faci o nisa. Intri prin lumea lor si-ti gasesti un loc al tau. Al tau si altor cativa. O nisa pentru un grup.

-Am deschis o galerie cu instalatii, in special!

-Expuneti si calorifere sau numai robineti?

Ma intereseaza arta urbana. Reactia artistului, necontaminat de oficial, la realitatea 2000.

Incerca ca arhitectura pe care o fac sa scape de establishment style. Sa nu intareasca masa.

Atunci m-am asociat cu arta de nisa.

O arta paradoxal anonima. A strazii.

Paradoxal cu cat strada este mai anonima cu atat reactia poate fi mai intensa.

Ma intereseaza aceasta intensitate.

Si cine stie de ea?

Daca ar sti o masa de oameni s-ar confunda cu masa gesturilor cotidiene. Daca ar cumpara-o masa de oameni s-ar "comercializa". Devine parte din sistem.

S-ar oficializa. S-ar masifica. S-ar anonimiza. Si ciclul ar reincepe. Faci o nisa pana cand nisa se largeste... Pentru ca nisa iti permite detasarea pentru o secunda. In linistea nisei ai putea sa auzi intensitatea traiirii.

Ma ascund? Nu. Ma protejez. Imi fac un loc in care sa pot gandii independent. Sunt periculos? Nu. Am nevoie de putina detasare. Un loc in care calapodul sa nu intre...

Un loc impotriva caderii in conventie.

Ies pe strada:

Imi amintesc de un text mai vechi Preambul hip-hop

Merge acum, puti ajustat, ca post-scriptum

Ieseam de la birou pe la 8 seara.

Imbrcat in costum de vara, inchis la culoare, pantofi negri.

Era cald. Ma gandeam la ale mele si la textul de fata.

Cand trotuarul ocupat de o rroama care-si spala covorele direct pe asphalt.

Apa, sapun, perii.

Lesia care inunda strada.

M-a depasit tramvaiul 16.

Vatmanul, degajat, in maieu, pantaloni de training.

Probabil in slapi. Bea apa dintr-un pet de Coca-cola.

Eram in cartier. Mergeam pe jos spre casa.

La colt, Vali de la vulcanizare.

Hala Traian. Caini. Praf.

/Ah. Era sa uit. Pickhammer-ul.

Acest sunet de picamer l-am avut in fata ferestrelor si la Pais si la Londra/

Miros de asfalt-turnat-in-situ-in-continuu.

O brutarie turceasca emana miros ademenitor. N-am putut rezista.

Pe alocuri multa arhitectura.

Romaia-Bucuresti.

Calea Calarsilor spre Popa Soare